

Κατηγορία: Ευημερία και Υποστήριξη

Πρώθηση της Ευημερίας των Μαθητών/-τριών

Εργαλειοθήκη
Επιτυχημένες Μαθησιακές
Πρακτικές για την Ευημερία
Όλων των Παιδιών

**ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΩΩΡΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ
ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**

Red Barnet, MHPSS Collaborative

Ευχαριστίες

Συντάκτες του παρόντος εγγράφου και εταίροι του έργου είναι οι εξής:

Πανεπιστήμιο του Deusto, Ισπανία (Συντονιστής του Έργου)

ΚΜΟΡ – Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας, Ελλάδα

Υπουργείο Παιδείας, Επιστημών και Καινοτομίας, Πορτογαλία

CESIE, Ιταλία

Πανεπιστήμιο του Δουβλίνου, Ιρλανδία

Red Barnet, MHPSS Collaborative, Δανία

Πανεπιστήμιο του Πόρτο, Πορτογαλία

Πανεπιστήμιο της Μάλτας, Μάλτα

Ευρωπαϊκή Ένωση Γονέων, Βέλγιο

Πανεπιστήμιο του Ελσίνκι, Φινλανδία

Πανεπιστήμιο του Νιουκάσλ Απόν Τάιν (Newcastle Upon Tyne), Ηνωμένο Βασίλειο

© Copyright 2024

Η παρούσα εργασία διατίθεται με άδεια χρήσης Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY-NC-SA 4.0).

Ημερομηνία δημοσίευσης: 2024

Οι εικόνες χρησιμοποιήθηκαν με άδεια από το Shutterstock.com.

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Έρευνας και Καινοτομίας «Ορίζοντας Ευρώπη» της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της Συμφωνίας Επιχορήγησης αριθ. 101061288. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συντάκτη/-κτών και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Έρευνας μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.

Κατηγορία: Ευημερία και Υποστήριξη

Εισαγωγή

Η εργαλειοθήκη «Επιτυχημένες Μαθησιακές Πρακτικές για την Ευημερία Όλων των Παιδιών» είναι ένας πρακτικός πόρος που δείχνει πώς μπορούν να δημιουργηθούν επιτυχημένα μαθησιακά περιβάλλοντα στις τάξεις, τα σχολεία και τις κοινότητες. Βοηθά τους/τις εκπαιδευτικούς και τους/τις διευθυντές/-ντριες των σχολείων να αναπτύξουν αποτελεσματικούς χώρους μάθησης, οι οποίοι βελτιώνουν τις βασικές δεξιότητες, υποστηρίζουν τους/τις μαθητές/-τριες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες και αναπτύσσουν τις κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες των παιδιών. Η εργαλειοθήκη βασίζεται σε είκοσι (20) μελέτες περίπτωσης από εννέα (9) ευρωπαϊκές χώρες και παρουσιάζει πρακτικές στρατηγικές που έχουν εφαρμοστεί σε πραγματικά σχολεία.

Οι εν λόγω μελέτες περίπτωσης προέρχονται από σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε όλη την Ευρώπη που βοήθησαν με επιτυχία μαθητές/-τριες με χαμηλές επιδόσεις και απέτρεψαν την πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου. Η έρευνα διεξήχθη σε διάφορα σχολεία στην Πορτογαλία, την Ιρλανδία, τη Φινλανδία, τη Δανία, την Ισπανία, την Ελλάδα, την Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Μάλτα. Από αυτά τα σχολεία συγκεντρώσαμε συγκεκριμένες πρακτικές που βελτιώνουν τόσο την ακαδημαϊκή μάθηση όσο και την κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη.

Η εργαλειοθήκη οργανώνεται γύρω από πέντε (5) βασικούς τομείς επιτυχημένων μαθησιακών περιβαλλόντων:

Παιδαγωγικές
Προσγγίσεις

Αλληλεπίδραση Εκπαιδευτικών
και Μαθητών/-τριών

Συνεργασία μεταξύ
Συνομηλίκων

Συνεργασία Σχολείου -
Οικογένειας - Κοινότητας

Ευημερία και Υποστήριξη

Αν και κάθε εργαλείο τοποθετείται σε έναν από τους παραπάνω τομείς, πολλά εργαλεία λειτουργούν σε πολλούς τομείς. Για παράδειγμα, οι «Διαδραστικές Ομάδες» όχι μόνο βοηθούν τους/τις μαθητές/-τριες να εργάζονται μαζί, αλλά επίσης δημιουργούν συνδέσεις με την κοινότητα, ενισχύουν την ευημερία και βελτιώνουν τα ακαδημαϊκά αποτελέσματα.

Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι τα πιο επιτυχημένα σχολεία χρησιμοποιούν πολλά εργαλεία ταυτόχρονα. Παρά το γεγονός ότι κάθε εργαλείο μπορεί να βοηθήσει από μόνο του, τα καλύτερα αποτελέσματα προκύπτουν από την αξιοποίηση και των πέντε (5) τομέων σε ολόκληρο το σχολείο. Σας συμβουλεύουμε να εξετάσετε τα τρέχοντα δυνατά σημεία και τους τομείς βελτίωσης του σχολείου σας για να μπορέσετε να επιλέξετε τα πιο χρήσιμα εργαλεία για την περίπτωσή σας.

Η παρούσα εργαλειοθήκη είναι διαθέσιμη ως διαδικτυακή πλατφόρμα σε επτά (7) γλώσσες: ισπανικά, πορτογαλικά, αγγλικά, φινλανδικά, μαλτέζικα, ελληνικά και ιταλικά. Όλα τα εργαλεία έχουν δοκιμαστεί προσεκτικά και έχουν αναπτυχθεί μέσω διαλογικής συνημιουργίας με σχεδόν 1.000 συμμετέχοντες/-χουσες στο έργο SCIREARLY, μεταξύ των οποίων προσωπικό σχολείων, μαθητές/-τριες, οικογένειες και μέλη της κοινότητας.

Μοιραζόμαστε επιτυχημένες πρακτικές από διαφορετικά μαθησιακά περιβάλλοντα με προσιτό τρόπο και εργαζόμαστε για τη δημιουργία σχολείων όπου όλα τα παιδιά μπορούν να ευδοκιμήσουν ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους.

Γλωσσάριο

Η ενότητα του γλωσσάριου είναι απαραίτητη σε αυτή την εργασία για την παροχή σαφών ορισμών των βασικών όρων και εννοιών, ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι/-λες οι χρήστες/-στριες, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών, των διευθυντών/-ντριών σχολείων, των εμπειρογνομόνων εκπαίδευσης, των φορέων χάραξης πολιτικής και των μελών της κοινότητας, μπορούν να κατανοήσουν πλήρως και να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις επιτυχημένες πρακτικές διδασκαλίας και μάθησης. Αυτή η ενότητα συμβάλλει στην κάλυψη τυχόν κενών στην ορολογία, καθώς και στη συνεπή κατανόηση διευκολύνοντας την εφαρμογή τεκμηριωμένων στρατηγικών και τη βελτίωση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων των μαθητών/-τριών.

Διαλογική Διδασκαλία και Μάθηση

Η διαλογική διδασκαλία και μάθηση δίνει έμφαση στον διάλογο ως το πρωταρχικό μέσο για την επίτευξη κατανόησης, μάθησης και ανάπτυξης. Μια διαλογική προσέγγιση στη διδασκαλία και τη μάθηση στοχεύει στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο οποίο όλοι/-λες οι μαθητές/-τριες, οι εκπαιδευτικοί και άλλα μέλη της κοινότητας συμμετέχουν ενεργά σε έναν ουσιαστικό και με σεβασμό διάλογο. Ακολουθούν ορισμένες από τις βασικές αρχές της Διαλογικής Διδασκαλίας και Μάθησης:

Διασφάλιση ότι η φωνή όλων εκτιμάται εξίσου και ότι όλοι/-λες έχουν την ευκαιρία να συνεισφέρουν στον διάλογο. Αυτό ενθαρρύνει τις διαφορετικές απόψεις και βεβαιώνει ότι όλες οι φωνές ακούγονται.

Αναγνώριση και εκτίμηση του πολιτισμικού υπόβαθρου και των εμπειριών όλων των μαθητών/-τριών και των εκπαιδευτικών. Αυτό συμβάλλει στη δημιουργία ενός μαθησιακού περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς και με μεγαλύτερη κατανόηση.

Οι διαλογικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ μαθητών/-τριών, εκπαιδευτικών-μαθητών/-τριών και εντός της κοινότητας είναι προσανατολισμένες προς τον μετασχηματισμό του κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου και δημιουργούν βέλτιστες συνθήκες για μάθηση και ανάπτυξη.

Συνδημιουργία νοήματος και κατανόησης μέσω του διαλόγου μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών. Αυτή η συνεργατική διαδικασία συμβάλλει στην εμβάθυνση της κατανόησης και της διατήρησης των πληροφοριών.

Οικοδόμηση αισθήματος κοινότητας και αμοιβαίας υποστήριξης μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών. Η αρχή αυτή προάγει τη συνεργασία και τη συλλογική ευθύνη για τη μάθηση.

Σεβασμός και εκτίμηση των διαφορών μεταξύ μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών. Ο διάλογος θα πρέπει να γιορτάζει τη διαφορετικότητα και να τη χρησιμοποιεί ως πόρο μάθησης. Ενθαρρύνει την κριτική σκέψη και προτρέπει όλους/-λες να σκέφτονται σε βάθος και να αμφισβητούν τις παραδοχές.

Συναισθηματική Διάσταση

Αναγνωρίζει τη σημασία των ποιοτικών σχέσεων στη μάθηση. Οι επιτυχημένες πρακτικές δημιουργούν ένα υποστηρικτικό περιβάλλον στο οποίο οι μαθητές/-τριες και οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται ασφαλείς, υποστηριζόμενοι/-νες και σίγουροι/-ρες ότι μπορούν να εκφράσουν τα συναισθήματα και τις εμπειρίες τους.

Αυθεντική Μάθηση

Διασφαλίζει ότι ο διάλογος και η μάθηση είναι συναφείς με τις εμπειρίες και τα πλαίσια της πραγματικής ζωής των μαθητών/-τριών και των εκπαιδευτικών. Αυτό καθιστά τη μάθηση πιο ουσιαστική και εφαρμόσιμη.

Διαγλωσσικότητα

Όταν ένα άτομο μιλάει σε μια γλώσσα, ενώ ένα άλλο άτομο απαντά σε μια άλλη.

Τάξεις Υποδοχής

Τάξεις στις οποίες τα παιδιά με άλλη μητρική γλώσσα φοιτούν σε ειδικές τάξεις όπου χρησιμοποιείται η διαγλωσσικότητα για να βοηθηθούν να μάθουν τη γλώσσα της χώρας υποδοχής - με σκοπό να εισέλθουν στη γενική εκπαίδευση, καθώς αποκτούν γλωσσική επάρκεια.

Πρώθηση της Ευημερίας των Μαθητών/-τριών

Κατηγορία: Ευημερία και Υποστήριξη | Προώθηση της Ευημερίας των Μαθητών/-τριών

Επισκόπηση:

Το εργαλείο αυτό υπογραμμίζει τη σημασία της προώθησης της ευημερίας των μαθητών/-τριών στα σχολεία, ιδίως στο πλαίσιο της μετά-COVID εποχής. Έρευνες δείχνουν τη θετική επίδραση που μπορεί να έχει το σχολικό περιβάλλον στα αποτελέσματα της ψυχικής υγείας των μαθητών/-τριών. Οι υποστηρικτικές σχέσεις μεταξύ των μαθητών/-τριών, των εκπαιδευτικών και του λοιπού προσωπικού του σχολείου διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στην προώθηση της ευημερίας και στη μείωση της ψυχολογικής δυσφορίας των εφήβων (Kidger et al., 2010).

Περαιτέρω έρευνες που υποστηρίζουν αυτές τις πρακτικές περιλαμβάνουν το έργο των Durlak κ.ά. (2011), η μετα-ανάλυση των οποίων τονίζει τα οφέλη των παρεμβάσεων ΚοινωνικοΣυναισθηματικής Μάθησης (Social-Emotional Learning-SEL). Οι παρεμβάσεις αυτές έχει αποδειχθεί ότι βελτιώνουν τις ακαδημαϊκές επιδόσεις, τις κοινωνικές δεξιότητες, τη συμπεριφορά και τη συναισθηματική ευημερία των μαθητών/-τριών. Τα προγράμματα SEL εστιάζουν συχνά στη θετική ενίσχυση, τη δημιουργία κοινότητας και την καλλιέργεια υποστηρικτικών σχέσεων - όλα αυτά έχουν αποδειχθεί ότι προάγουν την ευημερία εντός των εκπαιδευτικών πλαισίων.

Το σκεπτικό για το εργαλείο που παρουσιάζεται σε αυτή την ενότητα βασίζεται στην ανταλλαγή καλών πρακτικών από όλο τον κόσμο, οι οποίες σχετίζονται με την προώθηση της ευημερίας των μαθητών/-τριών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Το δημοτικό σχολείο που παρουσιάζεται σε αυτό το εργαλείο είναι ένα κρατικό ίδρυμα στη Μάλτα, το οποίο έχει επιδείξει αξιοσημείωτη βελτίωση στις ακαδημαϊκές επιδόσεις των μαθητών/-τριών τα τελευταία χρόνια. Το σχολείο βρίσκεται σε μια περιοχή που υφίσταται ταχεία αστική ανάπτυξη, συγκεκριμένα στην περιοχή Inner Harbour.

Η κοινότητα που περιβάλλει το σχολείο αποτελείται σε μεγάλο βαθμό από κατοίκους με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, με σχετικά λίγους/-γες μετανάστες/-στριες στον πληθυσμό. Περιλαμβάνει άτομα που έχουν μεγαλώσει στην περιοχή και άτομα που έχουν μετεγκατασταθεί εκεί. Το μαθητικό σώμα αποτελείται από περίπου 150 παιδιά, κυρίως από τη Μάλτα, με μικρό αριθμό αλλοδαπών μαθητών/-τριών. Οι ακόλουθες λεπτομέρειες περιγράφουν το ολοκληρωμένο πρόγραμμα ευημερίας των μαθητών/-τριών που υλοποιείται σε αυτό το δημοτικό σχολείο.

Βήματα Υλοποίησης :

Προετοιμασία:

- **Ανάπτυξη Πολιτικής:** Καταρτίστε μια σχολική πολιτική για τον εορτασμό των επιτευγμάτων κάθε μαθητή/-τριας, μέσω διαφόρων μορφών αναγνώρισης και μιας σαφούς, σχολικής πολιτικής κατά του εκφοβισμού που περιγράφει τη δέσμευση του σχολείου να μειώσει τη συχνότητα αυτού του φαινομένου και να καλλιεργήσει ένα ασφαλές περιβάλλον.
- **Εκπαίδευση Προσωπικού:** Διοργανώστε συνεδρίες επαγγελματικής ανάπτυξης για το προσωπικό με επίκεντρο την αναγνώριση και την αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού. Εκπαιδεύστε τους/τις εκπαιδευτικούς, ιδίως όσους/-σες έχουν ρόλους όπως ο/η «δάσκαλος/-λα διαπαιδαγώγησης» (δάσκαλος/-λα για την καταπολέμηση του εκφοβισμού), ώστε να χειρίζονται αποτελεσματικά καταστάσεις εκφοβισμού και να συνεργάζονται με τους/τις μαθητές/-τριες και τις οικογένειες τους.
- **Οργάνωση Συμπεριληπτικής Τάξης:** Οργανώστε τις τάξεις με ομάδες μικτών ικανοτήτων, επιτρέποντας τη μάθηση από συνομηλίκους/-κες, ενώ προσαρμόζετε τη διδασκαλία στις ατομικές ανάγκες και ικανότητες των μαθητών/-τριών.
- **Συστήματα Επικοινωνίας:** Δημιουργήστε τακτικούς διαύλους επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών (π.χ. εκπαιδευτικών, συντονιστών/-στριών ένταξης και γονέων) για την ταχεία και συνεργατική αντιμετώπιση τυχόν περιστατικών εκφοβισμού, συμπεριφορικών ή μαθησιακών προκλήσεων.
- **Κοινοτικές Συνεργασίες:** Διαμορφώστε συνεργασίες με τοπικές οργανώσεις, ηγετικά στελέχη της κοινότητας και εθελοντές/-ντριες για τον εμπλουτισμό των εμπειριών των μαθητών/-τριών μέσω εξωσχολικών δραστηριοτήτων και ειδικών έργων που ενισχύουν τόσο τη μάθηση όσο και την εμπλοκή της κοινότητας.
- **Σχολικές Κοινωνικές Δραστηριότητες:** Οργανώστε κοινωνικές εκδηλώσεις που φέρνουν κοντά μαθητές/-τριες και προσωπικό καλλιεργώντας το αίσθημα της κοινότητας και του ανήκειν στο σχολικό περιβάλλον.
- **Ενσωμάτωση ΚοινωνικοΣυναισθηματικής Μάθησης:** Υπογραμμίστε τη σημασία της συναισθηματικής ευημερίας παράλληλα με την ακαδημαϊκή επιτυχία με την ενσωμάτωση προγραμμάτων Κοινωνικο-Συναισθηματικής Μάθησης (SEL) στο πρόγραμμα σπουδών και στην ευρύτερη σχολική κουλτούρα.
- **Συμμετοχή Μαθητών/-τριών:** Πρωθήστε τη συμμετοχή των μαθητών/-τριών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων μέσω πρωτοβουλιών, όπως τα μαθητικά συμβούλια, δίνοντας στους/στις μαθητές/-τριες τη δυνατότητα ανάληψης ευθύνης και ενισχύοντας τη λογοδοσία εντός της σχολικής κοινότητας.

Υλοποίηση:

Ανάπτυξη Πολιτικής:

- Συντάξτε και επισημοποιήστε έγγραφα πολιτικής που περιγράφουν τη σημασία της αναγνώρισης των επιτευγμάτων των μαθητών/-τριών και της αντιμετώπισης περιστατικών εκφοβισμού.
- Κοινοποιήστε την πολιτική αυτή σε όλο το προσωπικό, τους/τις μαθητές/-τριες και τους γονείς για να διασφαλίσετε τη συνεπή εφαρμογή της.

Εκπαίδευση Προσωπικού:

- Διοργανώστε εργαστήρια επαγγελματικής ανάπτυξης για εκπαιδευτικούς, με έμφαση στα οφέλη και τις μεθόδους της θετικής ενίσχυσης.

Οργάνωση Συμπεριληπτικής Τάξης:

- Σχεδιάστε τα καθίσματα και τις δραστηριότητες στην τάξη για να υποστηρίξετε ομάδες μικτών ικανοτήτων, προωθώντας τη μάθηση από συνομηλίκους/-κες.
- Εφαρμόστε τεχνικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας για την κάλυψη των διαφορετικών αναγκών των μαθητών/-τριών στο πλαίσιο των μικτών ικανοτήτων.

Συστήματα Επικοινωνίας:

- Αναπτύξτε ένα σύστημα έγκαιρης παρέμβασης όταν προκύπτουν συμπεριφορικές ή ακαδημαϊκές προκλήσεις εξασφαλίζοντας γρήγορη και συνεργατική δράση.
- Εφαρμόστε άμεσες και συνεπείς αντιδράσεις σε περιστατικά εκφοβισμού εξασφαλίζοντας ταχεία παρέμβαση. Αυτό περιλαμβάνει την εμπλοκή του/της «δασκάλου/-λας διαπαιδαγώγησης» για στενή συνεργασία με τους/τις θιγόμενους/-νες μαθητές/-τριες και τις οικογένειές τους για την επίλυση των προβλημάτων.

Κοινοτικές Συνεργασίες:

- Επικοινωνήστε με τοπικές οργανώσεις, ηγετικά στελέχη της κοινότητας και εθελοντές/-ντριες για να δημιουργήσετε ευκαιρίες συνεργασίας και εμπλοκής των μαθητών/-τριών.

Σχολικές Κοινωνικές Δραστηριότητες:

- Αναπτύξτε ένα ημερολόγιο εκδηλώσεων που προωθεί την αλληλεπίδραση μαθητών/-τριών και προσωπικού, όπως σχολικά πικνίκ, επιδείξεις ταλέντων ή ομαδικές εργασίες.
- Αναθέστε σε μέλη του προσωπικού, οικογένειες και παιδιά να σχεδιάσουν και να διευκολύνουν αυτές τις εκδηλώσεις διασφαλίζοντας ότι ευθυγραμμίζονται με τους γενικούς στόχους της προώθησης της ευημερίας.

Ενσωμάτωση ΚοινωνικοΣυναισθηματικής Μάθησης:

- Σχεδιάστε ένα πρόγραμμα σπουδών που ενσωματώνει την Κοινωνικο-Συναισθηματική Μάθηση (SEL) παράλληλα με το ακαδημαϊκό περιεχόμενο.
- Παράσχετε επαγγελματική ανάπτυξη στους/στις εκπαιδευτικούς για να ενσωματώσουν πρακτικές SEL στις μεθόδους διδασκαλίας τους.

Συμμετοχή Μαθητών/-τριών:

- Δημιουργήστε μαθητικά συμβούλια ή παρόμοιες πλατφόρμες που θα επιτρέπουν στους/στις μαθητές/-τριες να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.
- Εκπαιδεύστε το προσωπικό σχετικά με τον τρόπο διευκόλυνσης της ουσιαστικής συμβολής των μαθητών/-τριών διασφαλίζοντας ότι οι φωνές τους ακούγονται και γίνονται σεβαστές.

Παρακολούθηση και Αξιολόγηση:

Αξιολόγηση και Ανατροφοδότηση:

- Σχεδιάστε εργαλεία αξιολόγησης (π.χ. έρευνες, συνεδρίες αναστοχασμού) για τη συλλογή ανατροφοδότησης από τους/τις μαθητές/-τριες, το προσωπικό και τους γονείς σχετικά με τις πρωτοβουλίες ευημερίας.
- Εφαρμόστε τακτικές αξιολογήσεις των σχολικών πολιτικών και πρακτικών που σχετίζονται με την ευημερία των μαθητών/-τριών χρησιμοποιώντας την ανατροφοδότηση για να κάνετε βελτιώσεις.

Προσαρμογές με Βάση την Ανατροφοδότηση:

- Αναπτύξτε μια σαφή διαδικασία για τη συλλογή, ανάλυση και αξιοποίηση των ανατροφοδοτήσεων όλων των ενδιαφερομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών/-τριών, των γονέων και του προσωπικού.
- Εμπλέξτε τους/τις μαθητές/-τριες και τους γονείς στις συζητήσεις σχετικά με τις προσαρμογές για να διασφαλίσετε ότι όλες οι φωνές λαμβάνονται υπόψη.

Αξιοποίηση της Εμπειρογνώσης:

- Αξιοποιήστε την εμπειρία του/της «δασκάλου/-λας διαπαιδαγώγησης» ή των συμβούλων για να συνεργαστείτε με τις οικογένειες και να στηρίξετε τους/τις μαθητές/-τριες που μπορεί να είναι ευάλωτοι/-τες στον εκφοβισμό. Αυτοί/-τές οι εκπαιδευτικοί θα εργάζονται συστηματικά με τους/τις μαθητές/-τριες, τις οικογένειες και την ευρύτερη σχολική κοινότητα για την προληπτική αντιμετώπιση των προβλημάτων και τη διασφάλιση θετικών αποτελεσμάτων για τα παιδιά.

Παραδείγματα και Μελέτες Περίπτωσης:

Σε ένα δημοτικό σχολείο στη Μάλτα, η διεύθυνση έλαβε στοχευμένα μέτρα για να δώσει προτεραιότητα στην ευημερία των μαθητών/-τριών θέτοντας τα θεμέλια για μια υποστηρικτική σχολική κουλτούρα. Η ανώτερη διευθυντική ομάδα εισήγαγε πολιτικές με επίκεντρο την ευημερία των μαθητών/-τριών, συμπεριλαμβανομένων τακτικών συναντήσεων συνεργασίας του προσωπικού που εστιάζουν στην αντιμετώπιση των ατομικών αναγκών των μαθητών/-τριών.

«Πάντα τους βοηθούσα πολύ· το προσωπικό ένιωθε πολύ άνετα μαζί μου». (Βοηθός Διευθυντή/-ντριας Σχολείου)

Κατηγορία: Ευημερία και Υποστήριξη | Προώθηση της Ευημερίας των Μαθητών/-τριών

Με την ενεργή προώθηση της αίσθησης της κοινής ευθύνης για τα αποτελέσματα των μαθητών/-τριών, το σχολείο μπόρεσε να δημιουργήσει μια συνεκτική προσέγγιση για την υποστήριξη της ευημερίας των μαθητών/-τριών και των ακαδημαϊκών επιτευγμάτων. Το προσωπικό ενθαρρύνθηκε να μοιράζεται τις προκλήσεις και τις λύσεις κατά τη διάρκεια αυτών των συνεδριών ενισχύοντας την κουλτούρα της ανοιχτότητας και της συνεχούς βελτίωσης.

Παράλληλα, η συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη αποτέλεσε βασική στρατηγική για τον εφοδιασμό των εκπαιδευτικών με τα απαραίτητα εργαλεία για την υποστήριξη της ευημερίας των μαθητών/-τριών. Μέσω εργαστηρίων και εκπαιδευτικών συνεδριών, οι εκπαιδευτικοί διδάχθηκαν τεχνικές θετικής ενίσχυσης, διαχείρισης της τάξης και διαφοροποιημένης μάθησης. Ακόμη, έμαθαν να αναγνωρίζουν τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών/-τριών τους και προσαρμόσαν ανάλογα τις στρατηγικές διδασκαλίας τους διασφαλίζοντας ότι κάθε παιδί, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο ή τις μαθησιακές του ικανότητες, λάμβανε εξατομικευμένη προσοχή. Η εν λόγω εκπαίδευση έδωσε στους/στις εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να προωθήσουν όχι μόνο την ακαδημαϊκή επιτυχία αλλά και τη συναισθηματική ανάπτυξη, καθώς έγιναν πιο ικανοί/-νές στη διαχείριση της δυναμικής της τάξης και στη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού περιβάλλοντος μάθησης.

Ένα βασικό μέρος της πρωτοβουλίας ευημερίας του σχολείου επικεντρώθηκε στη μείωση του εκφοβισμού και στη δημιουργία ενός ασφαλούς περιβάλλοντος εμπιστοσύνης για τους/τις μαθητές/-τριες. Η διεύθυνση του σχολείου κατάρτισε μια ολοκληρωμένη πολιτική κατά του εκφοβισμού και προληπτικά ενέπλεξε τους/τις εκπαιδευτικούς, ιδίως τον/τη «δάσκαλο/-λα διαπαιδαγώγησης», για την ταχεία αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών. Με την προώθηση της ανοιχτής επικοινωνίας μεταξύ του προσωπικού, των μαθητών/-τριών και των οικογενειών, το σχολείο εξασφάλισε ότι ο εκφοβισμός αντιμετωπίστηκε άμεσα και ότι η ευρύτερη κοινότητα συνέβαλε στην προώθηση της ευγένειας και της ένταξης. Τα προγράμματα Κοινωνικο-Συναισθηματικής Μάθησης (SEL) ενσωματώθηκαν στο πρόγραμμα σπουδών για την ανάπτυξη ενσυναίσθησης και την προώθηση θετικών σχέσεων βοηθώντας στη μείωση του εκφοβισμού και στην αύξηση της συνολικής αυτοπεποίθησης των μαθητών/-τριών. Οι προσπάθειες αυτές, υποστηριζόμενες από τη συνεργασία με τοπικές οργανώσεις, συντέλεσαν στη δημιουργία ενός γαλήνιου περιβάλλοντος στο οποίο οι μαθητές/-τριες ένιωθαν ασφάλεια, εκτίμηση και ακαδημαϊκή υποστήριξη.

«Υπάρχουν δάσκαλοι εδώ που βοηθούν όταν κάποιος δέχεται εκφοβισμό». (Μαθητής/-τρια δημοτικού σχολείου)

«Οι δάσκαλοι και το προσωπικό εδώ είναι πάντα πρόθυμοι να μας βοηθήσουν». (Μαθητής/-τρια δημοτικού σχολείου)

Βασικός παράγοντας για την επιτυχία της πρωτοβουλίας για την ευημερία ήταν οι ισχυρές συνεργασίες που δημιούργησε το σχολείο με τοπικές οργανώσεις και την κοινότητα. Συνεργαζόμενο στενά με τα πολιτιστικά κέντρα της περιοχής, τους αθλητικούς συλλόγους και τα ηγετικά στελέχη της κοινότητας, το σχολείο παρείχε στους/στις μαθητές/-τριες εξωσχολικές δραστηριότητες που ενίσχυαν την αίσθηση του ανήκειν και της χαρούμενης μάθησης.

«Πέρυσι, με το τοπικό συμβούλιο της πόλης, είχα την ευκαιρία να συναντήσω και έναν θρύλο του ποδοσφαίρου. Άρχισε να έρχεται και να μας διδάσκει κάθε Πέμπτη. Μας μάθαινε πώς να διαβάζουμε και μετά καθόμασταν και παίζαμε ποδόσφαιρο για μια ώρα μετά το σχολείο. Μου άρεσε αυτό!»

(Μαθητής/-τρια δημοτικού σχολείου)

«Σύντομα θα κάνουμε μια εκδρομή για μπάρμπεκιου και στη συνέχεια θα επισκεφτούμε και το νησί Γκόζο!» (Μαθητής/-τρια δημοτικού σχολείου)

«Απολαμβάνω τις μέρες που πηγαίνουμε στη βιβλιοθήκη, περνάμε μια μέρα με πιτζάμες και ζεστή σοκολάτα, και ένας δάσκαλος μας διαβάζει ένα παραμύθι». (Μαθητής/-τρια δημοτικού σχολείου)

Για να ενισχύσει περαιτέρω τη συμμετοχή των μαθητών/-τριών, το σχολείο δημιούργησε μαθητικά συμβούλια, δίνοντας στους/τις μαθητές/-τριες ενεργό ρόλο στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Η προσέγγιση αυτή έδωσε στους/στις μαθητές/-τριες τη δυνατότητα να αναλάβουν την ευθύνη για τα σχολικά έργα και τις πρωτοβουλίες καλλιεργώντας την αίσθηση της υπευθυνότητας και της ηγεσίας. Οι εκπαιδευτικοί εκπαιδεύτηκαν με σκοπό να διευκολύνουν την ουσιαστική συμμετοχή των μαθητών/-τριών διασφαλίζοντας ότι οι φωνές των μαθητών/-τριών όχι μόνο ακούγονται αλλά και γίνονται σεβαστές, γεγονός που συμβάλλει σε ένα πιο συμπεριληπτικό σχολικό περιβάλλον.

«Ναι, έχουμε λόγο για τις δραστηριότητες και άλλα θέματα που σχετίζονται με το σχολείο, έχουμε το μαθητικό συμβούλιο. Κάποτε είχαμε προτείνει σιντριβάνια νερού για κάθε όροφο. Αυτό έγινε». (Μαθητής/-τρια δημοτικού σχολείου)

Επιπρόσθετα, το σχολείο διευκόλυνε την ανοιχτή επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών, των συμβούλων και των γονέων μέσω τακτικών συναντήσεων, στις οποίες η πρόοδος των μαθητών/-τριών συζητούνταν ολιστικά, αντιμετωπίζοντας τόσο τις ακαδημαϊκές όσο και τις συναισθηματικές ανάγκες. Αυτή η πολύπλευρη προσέγγιση εξασφάλιζε ότι οι μαθητές/-τριες λάμβαναν έγκαιρη υποστήριξη συμβάλλοντας στη συνολική ανάπτυξη και ευημερία τους και δημιουργώντας ένα γαλήνιο εκπαιδευτικό περιβάλλον όπου οι μαθητές/-τριες μπορούσαν να ευδοκιμήσουν.

Παρά τον θετικό αντίκτυπο των πρωτοβουλιών ευημερίας του σχολείου, εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετές προκλήσεις. Η 1η πρόκληση αφορά τη βελτίωση της επικοινωνίας και της δέσμευσης με τους γονείς για την ενίσχυση μιας πιο συμπεριληπτικής σχολικής κοινότητας και την προώθηση μιας θετικής σχέσης σχολείου-σπιτιού. Η 2η πρόκληση αφορά την ανάγκη να ενισχυθεί η δέσμευση των μαθητών/-τριών προσφέροντας ποικίλες μαθησιακές προσεγγίσεις και επανεξετάζοντας τον ρόλο των εργασιών για το σπίτι για τη μείωση του άγχους των μαθητών/-τριών. Η 3η πρόκληση αναδεικνύει τη συνεχιζόμενη απαίτηση για βελτιωμένη υποστήριξη των μαθητών/-τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με τη διάθεση περισσότερων πόρων και την υπεράσπιση της ισότιμης πρόσβασης.

Οφέλη:

- **Βελτίωση της Ευημερίας των Μαθητών/-τριών:** Οι προληπτικές πολιτικές ευημερίας του σχολείου προάγουν ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον μειώνοντας το άγχος και προωθώντας την ευτυχία των μαθητών/-τριών.
- **Ενίσχυση των Σχέσεων μεταξύ Συνομηλίκων:** Η εστίαση στη μείωση του εκφοβισμού και την προώθηση της συμπεριληπτικότητας οδηγεί σε ισχυρότερες, θετικότερες σχέσεις μεταξύ των μαθητών/-τριών.
- **Αύξηση της Δέσμευσης των μαθητών/-τριών:** Τα μαθητικά συμβούλια και η συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων ενδυναμώνουν τους/τις μαθητές/-τριες αυξάνοντας το αίσθημα ευθύνης και ηγεσίας τους.
- **Θετική Σχολική Κουλτούρα:** Οι συνεπείς πολιτικές και η επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού δημιουργούν μια θετική και συνεργατική σχολική κουλτούρα.
- **Ολιστική Υποστήριξη των Μαθητών/-τριών:** Η ανοιχτή επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών, των συμβούλων και των γονέων διασφαλίζει ότι οι ακαδημαϊκές και συναισθηματικές ανάγκες των μαθητών/-τριών ικανοποιούνται εγκαίρως.
- **Ενίσχυση της Σύνδεσης με την Κοινότητα:** Οι συνεργασίες με τοπικές οργανώσεις εμπλουτίζουν τις εκπαιδευτικές εμπειρίες των μαθητών/-τριών και ενισχύουν τη σύνδεσή τους με την ευρύτερη κοινότητα.
- **Μείωση του Σχολικού Εκφοβισμού:** Η ταχεία παρέμβαση και τα συνεπή μέτρα κατά του εκφοβισμού οδήγησαν σε αισθητή μείωση των περιστατικών εκφοβισμού στο σχολείο.

«Έχουμε δασκάλους που αναλαμβάνουν δράση, με αποτέλεσμα να έχει μειωθεί ο εκφοβισμός στο σχολείο».

(Μαθητής/-τρια δημοτικού σχολείου)

Συμβουλές Επιτυχίας:

Διαμορφώστε Ισχυρή Ηγεσία και Πολιτικές: Καθορίστε σαφείς, συνεπείς πολιτικές που δίνουν προτεραιότητα στην ευημερία των μαθητών/-τριών και προωθούν τη συνεργασία μεταξύ του προσωπικού.

Επενδύστε στην Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών: Εξασφαλίστε συνεχή κατάρτιση για να εφοδιάσετε τους/τις εκπαιδευτικούς, ιδίως τον/τη δάσκαλο/-λα διαπαιδαγώγησης, με αποτελεσματικές στρατηγικές για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού, τη διαχείριση της τάξης και την υποστήριξη των διαφορετικών αναγκών των μαθητών/-τριών.

Ενθαρρύνετε τη Συμμετοχή των Μαθητών/-τριών: Εμπλέξτε τους/τις μαθητές/-τριες στη λήψη αποφάσεων μέσω συμβουλίων ή έργων για να ενισχύσετε τη δέσμευση και τις ηγετικές τους δεξιότητες.

Δημιουργήστε Συνεργασίες με την Κοινότητα και την Οικογένεια: Ενισχύστε τους δεσμούς με τοπικές οργανώσεις και διατηρήστε ανοιχτή επικοινωνία με τις οικογένειες για την υποστήριξη της ευημερίας των μαθητών/-τριών.

Πρόσθετοι Πόροι:

Εισαγωγή των ομάδων διαπαιδαγώγησης στα σχολεία της Μάλτας:

https://www.academia.edu/19736982/The_introduction_of_nurture_groups_in_Maltese_schools_a_meth-od_of_promoting_inclusive_education

Σύνδεσμος για ένα πρόγραμμα ποδοσφαιρικής παιδείας που χρησιμοποιείται από το σχολείο για την προώθηση της ευημερίας και των ακαδημαϊκών επιδόσεων των μαθητών/-τριών μέσω ενός κοινού ενδιαφέροντος:

<https://nla.gov.mt/mt/bil-qari-u-l-kitba-niskorja-footballers-read-and-write-programme/>

Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82(1), 405-432. doi:10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x

Kidger, J., Gunnell, D., Biddle, L., Campbell, R., & Donovan, J. (2010). Part and parcel of teaching? Secondary school staff's views on supporting student emotional health and well-being. *British Educational Research Journal*, 36(6), 919-935.

Συμπέρασμα:

Η πρακτική αυτή αναδεικνύει τη σημασία της προώθησης της ευημερίας των μαθητών/-τριών μέσω σαφούς ηγεσίας, συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης, προσεγγίσεων συμπεριληπτικής μάθησης και ισχυρών συνεργασιών με την κοινότητα. Τα βασικά συμπεράσματα περιλαμβάνουν την ανάγκη για ανοιχτή επικοινωνία μεταξύ του προσωπικού, των μαθητών/-τριών και των γονέων, προληπτικά μέτρα για τη μείωση του σχολικού εκφοβισμού και την αξία της ενδυνάμωσης των μαθητών/-τριών μέσω της ενεργού συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων. Οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται να διερευνήσουν και να προσαρμόσουν αυτές τις στρατηγικές, ώστε να ταιριάζουν στις μοναδικές ανάγκες των δικών τους σχολείων εξασφαλίζοντας μια ολιστική προσέγγιση για την υποστήριξη της ευημερίας των μαθητών/-τριών.

**ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΒΑΣΙΣΜΕΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΧΑΜΗΛΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΩΡΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ
ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**

Red Barnet, MHPSS Collaborative

Το έργο αυτό χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Έρευνας και Καινοτομίας «Ορίζοντας Ευρώπη» της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της Συμφωνίας Επιχορήγησης αριθ. 101061288. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά του/των συντάκτη/-κτών και δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Έρευνας. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο Ευρωπαϊκός Εκτελεστικός Οργανισμός Έρευνας μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι γι' αυτές.